

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Corelațiunea

dintre administr. civilă și cea bisericească

de Dr. I. Lupaș.

II.

Vedem așadară atât din Sf. Scriptură, cât și din tălmăcirea canoanelor, că biserica și statul își au împărățiile lor deosebite. Cu toate acestea, fiind oamenii din punct de vedere al statului cetățeni, iar din punct de vedere al bisericii creștini, problemele vieții de stat și ale vieții bisericești isvorând din trebuințele acelorași ființe, cari compun și statul și biserica, între aceste două puteri și între organele lor trebuie să fie totdeauna o corelațiune armonică, ca împreună să desvolte viața sufletească și materială a popoarelor, iar nu să surpe una ceea ce ar fi chemată să edifice cealaltă.

În această privință vor fi totdeauna actuale constatările mitropolitului Șaguna,¹ care scrie următoarele: „Deși Cristos a fixat principiile bisericii pentru mântuirea sufletească, ce se referă la religie și la creștini, dar nu absolut și la stat și la cetățeni; fiindcă însă biserica și statul, creștinii și cetățenii, trebuie să stea unii cătră alții în aceeași corelațiune armonică și amicală, în care vedem suferite și trupurile noastre, ...² pentru aceea noi aplicarea principiilor bisericii creștine la afacerile statului nu o înțelegem altminterea fără așa, că dela stat nu se poate pretinde, ca el să aplice în afacerile sale principiile bisericii cu valoare juridică, ci să apretească moralitatea lor, care să-l povățuiască, ca el astfel de legi

să aducă, care merită sustarea lor cu valoare juridică în stat fără cea mai mică derogare a autorității bisericești înaintea cetățenilor.... Căci, precum biserica se îndatorește a da statului ajutorul său moral fără nici o condițiune, căci aceasta demândă sfânta Scriptură, așa și statul e dator a da bisericii ajutorul său material fără nici o condițiune, va să zică fără de a-și pretinde de acolo vre-un drept de patronat, căci atunci ierarhia este chemată a nu primi un asemenea ajutor condiționat din partea statului și a privilegia pentru nevătămata observare a așezămintelor Mântuitorului“.

Din considerațiile teoretice mai sus înșirate rezultă unele consecvențe practice, cari cuprind îndrumări folositoare și normative, atât pentru administrația bisericească, cât și pentru cea civilă.

Biserica nu poate fi considerată, nici în sensul legilor civile, ca o simplă corporațiune sau reuniune, ci ei trebuie să i se recunoască pretutindeni rangul de cea mai însemnată instituțiune în stat, cu menirea de a crea, promova și conserva înseși cultura religioasă, morală și intelectuală a credincioșilor săi. Pentru îndeplinirea acestei misiuni biserica a avut și va avea totdeauna trebuință și de mijloace materiale. Între împrejurări prielnice procurarea acestor mijloace s'a făcut și se face cu ajutorul cuvântului dzeesc: prin înduplecarea creștinilor marinimoși la donațiuni și jertfe pe altarul credinței și al culturii. Unde însă donațiunile și jertfele de bunăvoie lipsește, sau nu sunt suficiente pentru acoperirea trebuințelor, acolo biserica decretează prin organele sale autonome câte un impozit corăspunzător. Dar când ajunge treaba la executarea hotărârilor aduse de organele bisericii, de oarece acestora le lipsește puterea executivă, având ele o singură armă: cuvântul, care de multe ori rămâne fără efect în fața unor împotriviri stă-

rutoare, iar de altă parte fiind calea justiției prea zăbavnică și ocolitoare, revine administrației civile dreptul și datorința de a executa hotărârile organelor bisericești, având aceasta la dispoziție și mijloace coercitive, prin cari să poată frânge ori ce împotrivire.

În acest sens scrie și procurorul comitatului Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Dr. Zolnay Jenő, care la sfârșitul anului trecut (1911) a publicat o broșură în această chestie.¹ Această broșură, cuprinzând lucruri vrednice de luat în seamă din partea tuturor cari se interesează de afacerile noastre administrative, a fost transpusă de Prea Ven. Consistor, la începutul acestui an, oficiilor protopopești, spre a le servi ca orientare și a împărtăși eventual și preoților rezultatele ei.

Pe lângă partea teoretică broșura aceasta înșiră și câteva cazuri concrete, rezolvate de forurile mai înalte administrative în favorul bisericii, și publică *per extensum* ordinațiunea ministerială din 1 Oct. 1910 nr. 107.105, care a fost comunicată la timpul său fiecărui preot și învățător din arhidieceza noastră prin circular consistorial.

Constată și autorul broșurii, că prin citata ordinațiune ministerială s'a făcut dreptate autonomiei bisericești, care a fost jignită prin §. 51 al instrucției date de Apponyi în legătură cu art. de lege XXVII. din 1907.

De încheiere autorul spune, că: „incassarea tuturor pretensiunilor bisericești revine numai administrației civile. Fiindcă venitele funcționarilor bisericești se compun și astăzi, în cea mai mare parte, din prestațiunile singuraticilor, și astfel existența a clase întregi de oameni (preoți, învățători) e ca și suspendată în aer, dacă undeva s'ar denega în masă asemenea prestațiuni: e lucru clar, că incassarea

¹ „Egyházkövetelések behajtása s ezzel kapcsolatos kérdésekről”, Budapest 1911.

pretensiunii nu se poate îndruma nici decum pe calea justiției, cu ajutorul căreia nu s'ar putea incassa astfel de pretensiuni ani de-arândul, și ar putea să piară de foame toți membrii acestor tagme sociale.

De competența justiției se țin și astăzi numai acele pretensiuni bisericești, a căror bază de drept e discutabilă... Dar și astfel de pretensiuni, într-o cât achitarea lor e un uz, trebuie incassate pe cale administrativă până în acel moment, când baza de drept a pretensiunii este invalidată pe calea justiției prin o sentință intrată în valoare de drept.

Între datorințele generale ale forurilor administrative este și aceea, de a susține stările de fapt de până acum.

Dacă însă baza de drept se clatină și pretensiunea discutată n'a fost în uz, d. e. a fost numai însemnată în vizitațiunea canonică, sau e o pretensiune, care obvine rar de tot și în privința căreia nu este uz: atunci datorita o statorește judecătoria (cu excepția cazurilor, când bisericele autonome au pretensiuni față de credincioșii lor și în aceste cazuri judecă înseși biserica) și pe cale administrativă nu se poate da nici un ajutor fără sentință judecătorească, intrată în valoare de drept.

Aceste cazuri însă sunt rare, și în general se poate spune, că incassarea pretensiunilor bisericești în timpul de față revine administrației.

Împrejurarea, că nu sunt isvoare de drept *positive* pentru incassarea pretensiunilor bisericești și în special, că art. de lege XLIV. din 1883 nu se estinde și asupra acestora, nici decum nu poate fi dătătoare de ton în această privință. Lege generală despre execuția administrativă încă nu există (sunt numai câteva legi speciale pentru anumite afaceri), dar nu există peste tot nici un fel de procedură administrativă generală (art. de lege XX. din 1901 este numai începutul în-

FOIȘOARĂ.

Românii din America

de preotul I. Podea.

(Fine).

Perdere sau profit?

În urma celor premerse, urmează de sine întrebarea: este emigrarea Românilor în favorul sau în defavorul intereselor obștești ale Americii? și — America poate-se considera ca un izvor de câștig, sau de pierdere?

Răspunsul nu poate fi decât negativ, în ambele cazuri. Și iată pentru ce!

America are lipsă de cetățeni, iar Românii nu se încetățenesc. Sunt în America colonii ungurești, polacești, nemțești etc. dar o colonie românească, pe întreg teritoriul Statelor Unite nu este. A cercat pâr. Lucaciu să înființeze satul „Lucăcești” în statul Texas, dar nu i-a succedat. A cercat tot pâr. Lucaciu să formeze o colonie românească în Sandomingo, dar nici aici nu i-a succedat. A cercat dl Vasile E. Moldovan să colonizeze pe Români în Florida, dar fă-

cându-i-se o contrareclamă, a fost împedat și dânsul de a-și realiza planul. Au cercat diferite companii Americane, dar nici una nu a ajuns la rezultat. Câteva colonii românești s'ar afla în Canada (Bucovineni și Moldoveni), dar nici acestea nu dau semne de trâncie. Risipiți prin diferitele state și orașe, nu avem mai mult ca 4-5 mii de Români încetățeniți. Numărul lor crește însă în proporție cu asprimea legilor de emigrare din Ungaria. Când legile țării noastre vor fi atât de aspre, ca emigranții să se teamă de a se mai reînapoia, America începe a câștiga — din acest punct de vedere, până atuncia însă nu.

America nu poate avea folos, decât în urma unui *popor organizat* — din sinul căruia se nasc comercianți și industriași. Poporul nostru până eri, alaltăeri, a fost singur, iar astăzi, pe lângă câțiva preoți, abia mai putem număra un ziarist: V. E. Moldovan, — un farmacist: Laurențiu L. Moldovan, — un medic: Dr. Horea Ropcea, — un inginer: Gavril Barbul și câțiva funcționari de bancă — pe cari poporul nostru nu-i ascultă, ci-i înjură și batjocurește, urmând mai mult sfaturilor unor agitatori primejdioși, cari altoesc în sângele lui socia-

lismul și nazarenismul, astfel împedând orice organizație mai sănătoasă.

Cât privește numărul comercianților și industriașilor, e de tot neînsemnat. Abia avem 25 comercianți mici, 10 pantofari, 20 brutari, 25 barbieri, și 8 croitori. Cu cârciumele stăm foarte bine! Sunt mai mult de 150 cârciume publice și mai mult ca 200 cârciume clandestine, în cari se vinde beutura fără concesiune dela stat — spre rușinea noastră.

America are folos numai în urma acelor muncitori, cari cunosc o cinste, a muncii. Ai noștri nu o cunosc. Lucră pe orice plată, orice lucru, ori unde ajung, — sparg grevele și aduc în încurcătură muncitorimea de acolo, atât de bine organizată în „American Federation of Labor“.

Tot folosul ce l-au adus ai noștri întreselor obștești ale Americii se reduce deci la nimica. Milionarii, aceia da, câștigă, pentru că ai noștri lucră mult și eflin, trag sigur, lin și fără a protesta, la carul capitalului lor, pe care muncitorimea americană, astăzi, mai mult ea oricând, cearcă să-l răstoarne.

Dar a nu câștiga nu înseamnă încă a pierde.

America nu câștigă, dar în schimb, ne cauzează nouă o pierdere, neînchipuit de mare.

Cum? Nu se fac destule colecte pentru biserici? Nu se fac colecte pentru școale? Nu se ridică cruci, pe toate marginile de drum, tot cu bani din America? Vasile al Schiopului nu și-a plătit toate datoritiile, cu bani americani? Nicolae al Huditoaii, nu și-a făcut casă și sură de piatră tot cu bani americani? Dinu Salcie nu era sărac lipit pământului, și acum e acționar la vre-o trei bănci? Floarea Sfântosului, nu umbla din casă în casă la tors de cânepă, și acum iac o doamnă tot numai cu bani din America? Nu spunea Ghiță al căprarului, că el lucra cu plată de 3 dolari la zi? Și totuși mai zice cineva, că America nu ne-a îmbogățit, nu ne-a scos din năcazuri?

Cam astfel judecă mințile în pripă, cari nu cunosc poporul nostru decât din cetitul ziarelor, și cari abătându-se dela regulă, aleg excepțiunile.

Ca să ajungem la un rezultat și numai aproximativ, nu putem lua de pildă pe Nicolae al Huditoaii sau pe Dinu Salcie, de cari sunt foarte puțini între cei ce s'au reînturnat din America, ci trebuie să căutăm

ceputului). Și cu toate acestea vedem, că procedura administrativă se desfășură cu vioiciune în toată țara în cadrele date de natură și greșile de căpetenie în privința aceasta nu se reduc la lipsa unei proceduri cuprinse în paragrafi, ci mai curând la alte scăderi, cunoscute pe terenul administrației.

Astfel dară, în lipsa totală a regulilor de drept positive, administrația adeseori e silită a recurge la regula de drept, care se află mai aproape de dânsa și de natura chestiunii. Așa a pățit și art. de lege XLIV. din 1883, care lege specială n'a fost intenționată astfel, ca anume dispoziții practice ale ei administrația în cazuri necesare, create de împrejurări, să le ia de-a gata și să le aplice și pe alte terene. Dar aceasta s'a întâmplat de fapt, și astăzi practica generală și recunoscută în țara întreagă e, că execuțiile administrative în genere se indeplinesc după regulile acesteia.

Și aceasta e o dovadă, că în sași viața e procesul cel mai puternic, care sau găsește o lege și se acomodează ei (dar, dacă legea e rea, o desființază), sau dacă nu află, crează însuși așa cum îi este de trebuință. În resumat rezultatele amintitei broșuri sunt cuprinse în următoarele 4 puncte:

1. După starea actuală încasarea a tot felul de pretensiuni bisericești în genere se întâmplă pe cale administrativă.
2. Excepție formează acelea, a căror bază de drept e discutabilă.
3. Totuși la astfel de pretensiuni bisericești, cari obvin între biserică și între credincioșii ei, și cari pretensiuni au bază de drept necontestabilă (d. e. fiecare biserică trebuie să aibă drept a decreta impozite și contribuțiuni bisericești), în astfel de cazuri sunt competente numai forurile administrative și în asemenea afaceri nici judecătoria nu se poate amesteca.
4. De lege ferenda: „Ar trebui să se susțină starea de astăzi, cu deosebirea, că afacerile cari de prezent aparțin forurilor administrative, în viitor în cas de proces să fie regulate prin judecătoriile administrative, iar sfera de competență a justiției să se estindă și asupra acestor cazuri, cari după natura lor juridică revin justiției“.

Am nădejdea, că această scurtă comunicare va îndemna pe vre-unul dintre preoți a se dedica unor cercetări mai aprofundate pe terenul dreptului administrativ, a cărui cunoaștere ne este tuturor atât de necesară.

ce au câștigat, și ce câștigă o sută de mii de oameni, — ce ne vine nouă din America?

Dacă din o sută de mii, fiecare, lucrând cu un dollar și 50 censi, presupunând că sunt 300 de zile de lucru într'un an de zile, am avea un câștig de 75 milioane de coroane. Fiind însă, că din o sută de mii 3% mor, 10% se bolnăvesc, 10% nu capătă lucru, 15% își prădează tot câștigul și 5% se dedau la o viață de vagabond, tot câștigul muncitorimei noastre nu trece peste suma de cel mult 30 de milioane de coroane.

Ar fi dar totuși o sumă destul de frumoasă; numai cât o pierdem, îndată ce mergem cu un pas mai departe.

Socotind, că o sută de mii de emigranți au spusat cu drumul până în America 40 de milioane coroane (400 cor. unul); socotind că din o sută de mii se vor întoarce 70 de mii, cari vor spesa până acasă 28 de milioane de coroane; socotind că cei mai mulți emigranți, să zicem $\frac{3}{4}$, au plecat cu bani împrumutați pentru cari plătesc interese pe primul an cel puțin 2 milioane de coroane; că nelucrându-și fiecare moșia sa de acasă, a avut o pierdere de cel puțin 50 cor., la oaltă 5 milioane; socotind că fie

Crisa. Ministrul-president, contele Khuen-Héderváry, a fost primit ieri, Duminică, în lungă audiență din partea Maiestății Sale, Impăratului și Regelui Francisc Iosif I, la Viena. Se crede, că a primit însărcinarea, de a rămâne și pe mai departe la conducerea de stat, împreună cu întregul său guvern, sub anumite condițiuni, cari încă nu se cunosc în toate amănuntele lor. Noua lege electorală, compusă pe baza sufragiului universal, să află însă negreșit între ele.

Impăratul Wilhelm la Viena.

Sâmbătă, la orele 11, a sosit la Viena, pentru a face vizită Monarhului nostru, Impăratul Wilhelm al Germaniei. La gară l-a primit Arhiducele Leopold Salvator, care l-a salutat de bună sosire în numele Domnitorului nostru, apoi compania obicinuită de onoare, cu muzica, care a intonat imnul german, în momentul în care Impăratul Germaniei s'a dat jos din tren, mai mulți Arhiduci, membrii legațiunei germane dela Viena, și un public numărös.

În trăsură închisă de gală (pentru că ploua) a plecat Impăratul Wilhelm dela gară la Schönbrunn, unde a fost primit cu multă afabilitate din partea Monarhului nostru. Cei doi domnitori s'au îmbrățișat și s'au sărutat. La orele 5 d. a. a fost prânz mare la palat, cu care ocaziune s'au rostit toasturi din partea Monarhului nostru și din partea Impăratului Wilhelm. La prânz a participat și prim-ministrul nostru, contele Khuen-Héderváry, cu soția, care e damă de onoare a curții.

Impăratul Germaniei a plecat apoi spre Veneția, unde are astăzi întâlnire cu regele Italiei, Victor Emanuel, iar mâine, Marți, e oaspele Moștenitorului nostru de tron, Arhiducelui Francisc Ferdinand, pe insula Brioni, de unde apoi își va continua călătoria spre Corfu.

Impăratul Wilhelm e însoțit în călătoria sa de principele August Wilhelm, soția acestuia, și de principesa Victoria Luiza.

Acestei călătorii a Impăratului Wilhelm, și mai ales întrevederii sale cu Monarhul nostru și cu Regele Italiei, îi se dă mare importanță politică.

Adunarea generală a „Albinei“.

Sâmbătă și-a ținut „Albina“, primul nostru institut de credit și economii, adunarea generală, aici în Sibiu. Au participat 75 acționari, reprezentând 6686 acțiuni, cu 701 voturi. Adunarea a fost prezidată

care familie, neavând acasă pe feciorul cel mai harnic, sau chiar pe capul familiei, ar spesa din banii ce vin din America cel puțin 50 cor. anual, la oaltă 5 milioane; socotind, că la plecare fiecare își mai vinde din vitele cari muncesc, și își aruncă la o parte carul, plugul, grapa etc., cari în absența stăpânului lor se dogesc, și astfel fiecare reemigrant ar spesa cel puțin 50 de cor. ca să-și înceapă din nou viața de plugar, și pe lângă toate acestea mai socotind și spesele cu ospetele și aldămașurile dela plecare și întoarcere: ajungem la cifra, de 85 milioane coroane.

Aceștia se spesează!

Câți ani trebuie să muncească o sută de mii, ca să se acopere această sumă, — din care cincizeci de milioane trec în punga companiilor de vapoare?

Dar să admitem, că totuși ar fi un câștig material, cât de mare. Oare are acest câștig vreo valoare reală, dacă vom ținea cont și de pierderile morale-religioase, sociale și sanitare? E vreun câștig, când din o sută de mii se întorc acasă cel mult 70 de mii, iar din 30 de mii cei mai puțini se încetăținesc, cei mai mulți se prăpădesc sau umblă pustiu în lungul și latul

de P. C. S. Protosincolul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarial și membru în consiliul de administrație al „Albinei“, asistat de dl. Parteniu Cosma, ca notar al adunării, și de domnii Dr. Ilarion Pușcariu, A. binandrit, vicar al arhiepiscopesc în Sibiu și Ioan F. Negruțiu, directorul pedagogiei din Blaj, ca verificatori și scrutători.

Adunarea generală și-a exprimat condeștele prin sculare față de decedșii Iosif St. Șuluțu, și Dr. Liviu Lemény, foști membri ai consiliului de administrație, a aprobat bilanțul anului trecut și a votat absolutoriul obicinuit, a decis urcarea capitalului, dela trei la șase milioane de coroane, modificarea statutelor și fuziunea cu banca „Nera“ din Bozovici, a acceptat propunerea direcțiunei cu privire la împărțirea sumei destinate pentru scopuri culturale, apoi a ales în consiliul de administrație pe dñii: Ștefan Stroia, Andrei Bărsănaș, Dr. Ioan Mihai, Dr. Enea Draia, Octavian Goga și Dr. George Popoviciu (Lugoj) și a reales în comitetul de supraveghere re domni: Mateiu Voileanu, Dr. Vasile Bologa, Victor Finciu, Ioan Henteș și Emil Verșariu.

Prețul marcelor de prezență s'a stabilit în 10 cor., ca în trecut.

Școală civilă în Săliște.

Propunere referitoare la înființarea ei.

În o ședință a comitetului parohial din Săliște, ținută oțără finea anului trecut, imi espusem vederile cu privire la posibilitatea înființării unei școale civile în Săliște, la folosul cel mare economic, cultural și național pentru locuitorii Săliștii, jurului, ba chiar și pentru cei din depărtări, ce ar rezulta pe urma acestei școale, precum și la câștigarea concesiunii și finanțarea școalei.

Prin faptul, că mărghinenii, îndeosebi săliștenii, cunoșteau de z c de ani și știau să apredieze însemnătatea învățării în urma ocupației lor negătătorești, atât aici în țară, cât și în Românie, salerizau pe învățătorii școalelor lor destul de bine pe timpuri, când în alte părți aceste salarii erau minimale, ba chiar disparente. Căci înainte cu 30—40 ani salarii de câte 3—400 florini erau suficiente pentru existența unui învățător la sate și acestia nu erau avizați să se ocupe și cu economia câmpului etc., ca în alte părți. Școala era regulat cercetată și să făcea spor în decurs de 10 luni. Lă era dată deci mărghinenilor posibilitatea să aleagă de învățător pe cei mai harnici teologi și pedagogi din arhidieceză. Băieții eșii din aceste școli erau mai deștepți și se pricepeau mai bine, atât ca economi, cât și mai cu samă ca negătători și meseriași. Unde ajungea mărghineanul, era preferit altor țărani români.

Astăzi situația e schimbată: în urma intervenirii legii, toți învățătorii sunt egal remunerați, iar în urmare și celor mai sărate comune le e dată posibilitatea să-și aleagă învățătorii bine calificați, din care cauză superioritatea copiilor eșii din școlile mărghinene (săliștene) nu mai e așa de însemnată ca în trecut.

Urmează deci să ne ougetăm ca să ajungem iarăși superiori, și aceasta o putem face înființând școală civilă în Săliște. Z c civilă, căci altfel de școală superioară e pentru timpurile și împrejurările actuale de mai puțin folos real. Pen-

Americii? Și putem vorbi de câștig, când din aceste 70 de mii cel puțin 10% sunt nazareni (pocăiți); cel puțin 20% sunt socialiști; cel puțin 20% dintre familiști nu mai duc traiu bun în casă; cel puțin 40% sufer de boale sifilitice, de tuberculoză, de ochi, de stomac etc, iar restul nu mai muncește cum a muncit înainte de a pleca în America?

Răspunsul să și-l dea fiecare.

De încheiere repet încă odată: în urma emigranților noștri, nici America, nici noi nu vom avea nici un folos, până ce nu vom avea acolo o biserică bine organizată, care să facă din credincioșii noștri muncitori cinstiți, și ferindu-i de risipă, de curentele nazarene și socialiști, de o viață care ruinează trupul și sufletul, să-i trimită iarăși înapoi, după cum au fost înainte de a cunoaște dolarul.

Vorbe înțelepte.

Cel mai mare făcător de rele în lumea aceasta este omul, care lasă pe alții se facă rău făcătorului său de bine!

tra o școală reală sau g'mn'ziu s'ar recere capital cu mult mai mare, iar concesiunea s'ar da mai cu greu. Statul pe de o parte în urma înmulțirii proletariului intelectual împedecă după puțință înființarea de noi gimnazii, ba și în cele existente oată să reducă numărul școlărilor; pe de altă parte sprijinește înființarea și cercetarea școalelor civile, de oarece știe, că numai în felul acesta se poate desvolta industria, comerțul și meseriile la noi în țară, în măsura dorită, adică ca să poată concura, sau cel puțin ținea pas cu concurența austriacă și germană, atât ca cantitate, cât și calitate.

Aplicându-se deci la negoț, meserii și industrie tineri cu pregătire de școală civilă, — ajungem pe o treaptă cu popoarele, cărora de prezent le suntem încă tributari.

Mulți oameni inteligenți, preoți, învățători, notari etc., ba și țărani fruntași și cu dare de mână și-ar îndruma copiii pe carierele amintite. Însă, să fiu sincer, li-e groază de sîritura mare, pe care ar trebui să o facă băieții lor, căci un băiat crescut sub aripile părinților, cu blândețe în frica lui Dumnezeu, având hrana și odihna necesară și igienică, — vine dat pe mână câte unui meseriaș (onoare excepțiilor) unde vorbă bună abia aude, biserică nu mai cercetează, hrana e sub toată critica, odihnă are mai mult pe furii prin șuri, poduri și lucrătoare nesănătoase — și e folosit în primii ani ca servitor — să țină copii mici în brațe, să meargă la sapă etc. Știu chiar un caz, că un meseriaș din Săliște, ca să economiseze — a trimis un ucenic pe jos la Sebeșul-săseșo.

Tinerii absolvenți de școală civilă cu cunoștințe temeinice din matematică, geografie, desen, contabilitate, literatură, igienă etc. nu vor mai putea fi tratați rău, căci și stăpânilor le vor mai fi mai folositori la meserie deja la începerea carierei; iar acești tineri la timpul său când vor ajunge măsuri etc., altcum vor trata cu subalternii lor. Mai mult folos va aduce un astfel de băiat în decurs de 2—3 ani, decât un analfabet în 4—5 ani.

La Săliște și-ar trimite mulți părinți băieții, fiind că pe lângă aceea că traiul e cu mult mai ieftin ca la orașe, cresc într'un mediu curat românesc și moral, — ceea ce în ziua de azi nu e de desconsiderat.

Aceasta ar fi prima școală civilă română gr. or. de băieți în întreaga țară.

Săliștea s'ar avânta la un centru cultural, iar existența unei tipografii și librării încă ar fi asigurate.

Edificiul școalei populare de azi ar fi suficient și pentru școala civilă, căci cele 6 clase de azi s'ar reduce la 4, iar unii dintre învățătorii actuali ar putea fi aplicați să predea studii, pentru că nu se recere pregătire mai multă decât pentru școale populare. Aceste ar fi: desenul, calligrafia, gimnastica, cântările și muzica.

Tinerii absolvenți, cari au talent și mijloace ar putea apoi continua studiul la gimnaziul sau la școala reală superioară, făcând examen de diferență — din latina sau franceză, — iar fără alt examen ar putea trece la școala militară, la pedagogie, sau la școala industrială superioară.

Comitetul parohial a acceptat vederile acestea și la propunerea mea a însărcinat biroul și pe dl. protopop Dr. Ioan Lupșă să mai studieze chestia, iar la timp potrivit să convoace reprezentanții comunelor din protopopiatele Săliște și Merourea la consultare.

Concesiunea pentru înființarea școalei civile s'ar putea esopera prin V. Consistor Arhidiecezan, cu intervenția și a altor persoane cu treacere la locurile competente.

Mijloacele ar fi să se asigure prin:

1. Interesele celor 200.000 cor. votate din partea comunei politice Săliște școalei gr. or. române din Săliște pentru scopuri culturale școlare.
2. Ajutor permanent dela V. Consistor Arhidiecezan.
3. Contribuiri sigure anuale din partea comunelor politice și bisericești ale orșo. Săliște.
4. Ajutoare durebile dela institutela de bani de pe teritoriul protop. Săliște și Merourea.
5. Coleste, donațiuni și fundațiuni.

Am dat ideea, cei chemați caute să o realizeze.

Dumitru Banciu.

Dela Viena.

Adunarea generală a societății bisericești române.

În mijlocul unei mari însuflețiri s'a ținut în 9 Martie n. o. adunarea generală a societății bisericești române din Viena. A fost prezidată de domnul general *Alexandru Lupu*, care a salutat cu bucurie numărul public, compus din dame și domni, asistent la această adunare, în special pe domni *Silviu de Herbay*, colonel și *Pavel Boldea*, protopresbiter militar, membri noi ai coloniei române dela Viena.

S'a cetit apoi și s'a luat la cunoștință raportul general al comitetului despre activitatea dezvoltată în anul expirat, compus de secretariul Dr. *Mihail A. Popovici*, s'a aprobat darea de seamă a casierului Dr. *Lazar Popovici*, dându-se comitetului absolutului obiectiv, s'a votat bugetul anului curent și a fost ales membru onorabil *Alexandru Em. Lahovary*, ministru plenipotențiar român la Paris.

Din raportul comitetului scoatem următoarele amănunte:

Dr. *M. A. Popovici* a arătat, că acest an al 5-lea al societății, a fost cel mai rodnic și că el îndreptățește credința într-o grabnică împlinire a planurilor. Scopul societății îl scoate în relief și-l definește: năzuința neovăitoare de a se zidi în Viena o biserică greco-ortodoxă românească, care să asigure de sine stătător paterii românești în privința culturii divine. În strânsă legătură cu acestea, societatea mai planuește crearea unui internat pentru tinerii români lipsiți de mijlocuri, fără deosebire de conștiință. Aici oratorul scoate în evidență însemnătatea Venei, ca centru cultural și academic, însemnătatea care a câștigat-o în vremea mai recentă prin înființarea unui seminar de filologie română pe lângă universitatea din Viena, un eveniment de rară importanță, îndeplinit prin intervenirea și sprijinul d-lui *Titu Maiorescu*, ministrul de externe actual în România. (Comunicarea aceasta se primește de plinul adunării cu ovațiuni entuziaste.)

Prin crearea internatului societatea socoate să înlesnească venirea tinerilor la Viena.

În anul acesta comitetul a delegat în două rânduri câte doi aleși din sânul său, cari au pus în curent cu planurile societății atât lumea oficială, cât și publicul cel mare din regatul român. Planurile noastre au fost îmbrățișate cu căldură, și afară de sprijinul și de ajutoarele imediate ce ni s'a dat, ni s'a promis un puternic sprijin spre realizare din toate părțile.

Prima delegațiune a fost încredințată d-lor Dr. *Lazar Popovici* și Dr. *Virgil Cioban*. A doua d-lor Dr. *St. N. Ciurcu* și Dr. *Virgil Cioban* (preotul „Capelei” de ac). Mulțumim aici încă odată acestor stâlpi valoroși și noți și energiei lor sacrificări pentru interesele societății și a ei cauze. Din aceste ambe călătorii, aferă de angajamente serioase și solvabile, odată Dr. *L. Popovici* ni-a adus opt mii lei bani numărați, iar Dr. *St. Ciurcu* peste 12000 lei.

În a doua misiune a comitetului la București s'a încheiat pentru noi promisiunea de a ni se acorda din partea statului român 200,000 lei, cari ne-ar asigura definitiv.

M. S. Regele Carol, care în repetite rânduri ni-a dat semne de prea înaltă sa dragoste și protecție, a primit pe delegații noștri și a răspuns raportului lor detaliat, că statul român ne va da mână de ajutor pe câtă se guvernul M. S. Împăratului *Francisc Iosif I.* nu va avea nici o nedumerire în privința aceasta. În vederea faptului că biserica proiectată de noi se închină memoriei jubileului de 60 ani al domniei M. S. Împăratului *Francisc Iosif I.*, avem firma credință, că guvernul M. S. nu va avea obiecție în contra. (Adunarea arată mulțumiri frenetice delegaților de față.)

În capela provizorie ce o avem s'a oficiat serviciul divin în toate diminețile și la sărbătorile cele mari ale creștinătății, precum și câte un Te Deum la ziua nașterii Împăratului *Francisc Iosif I.* și la 10 Mai. Capela a fost totdeauna plină, iar la festivitățile de seamă credincioșii stau în anticameră și chiar în vestibulul palatului, unde se sîlă instalată capela. Aceasta e numai una din dovezile zelului public pentru acțiunea noastră și pentru soliditatea întreprinderii noastre.

Interpretul comitetului exprimă apoi călduroase regrete în urma fostului păstor sufletesc Dr. *Virgil Cioban*, permutat la Sibiu, el accentuează recunoștința ce se datorează acestui zelos preot și membru al coloniei române și reamintește frumoasa „serată de edio” aranjată de comitet în onoarea fostului paroh. Apoi salută în numele comitetului pe protopopul *Pavel Boldea*, care după o absență de 6 ani se reîn-

toarce în sânul coloniei vieneze și cu acțiuni foarte mișcătoare îmbrățișează cauza noastră spirituală și culturală. Totodată salută pe dl diacon D. M. Popescu mulțumindu-i pentru zeloso asistență ce-a dat-o serviciilor religioase.

Urmează enumerarea membrilor societății și anume: 3 onorifici, 4 fondatori, 93 pe viață, 254 ordinari și 63 extraordinari.

Încordată și neobosită activitate a comitetului se vede din numărul considerabil al ședințelor ținute, din corespondența, care arată în arhivă 296 de acte înscrise și ieșite, din culeșizarea copiilor români cu locuința în Viena și din ajutorarea plină de sacrificii personale a multor studenți lipsiți de cele mai elementare și neapărate mijloace.

Apoi dl Dr. *Popovici* amintește pierderile simțitoare pe care le-a înțeles societatea și colonia în repausul membrilor: Dr. *C. Alimăneșteanu*, vicar general, *M. Calinescu*, Dr. *Al. Popa*, *Dimitrie Mihailescu*, *George Dan*, *George Mosin* și dna *Hermia Dr. Manir*, și dra *Zoe B. Popovici*. În semn de doliu adunarea se ridică în picioare.

Ca în fiecare an s'a serbat și astimp un parastas pentru odihna membrilor repausați.

Revenind asupra ajutoarelor acordate dl prim secretar arată, că aceste ajutoare s'au urcat la suma de 700 coroane. Pe lângă acestea se amintesc prânziurile gratuite acordate prin stăruința d-lui Dr. *St. N. Ciurcu* la opt studenți de către patronii a șapte restaurante de mână întâi din Viena.

Raportul se încheie cu mulțumiri publice aduse sprijinitorilor și binefăcătorilor societății și ai ideii ce o urmărește: *Fondul religios gr.-or. din Bucovina* cu 5000 coroane, care în urma unei petiții înaintate M. S. Împăratului, va spori probabil la 10000 cor.; *statul român* cu suma de 4000 lei pentru serviciile bisericești aduse Legățiunii române din Viena, *Românii* din regat și din monarhia austro-ungară prin listele înapoiate până acum cu suma de coroane 13023.16

Din *Raportul de casă* pe al 5-lea an administrativ dăm aici: Bilanțul făcut la 31 Decembrie 1911 st. n. Active: I. Bani gata de puș cor. 50019.29 II. Hârtii de valoare cor. 3149.25 III. Pretensiuni cor. 11871.55 IV. Mobilier amortizat cor. 12877.67 Suma: cor. 77917.74.

Bugetul acceptat pentru anul al 6-lea administrativ 1912—1913: S'a fixat la suma totală de cor. 10350.

Comitetul societății, conform realegerilor și alegerilor prevăzute de § 18 din statutele societății, s'a constituit astfel: general *Alexandru Lupu* președinte, Dr. *St. N. Ciurcu* vicepreședinte, Dr. *Mihail A. Popovici* primsecretar, *Const. Nedelcu* secretar II, Dr. *Lazar Popovici* primcasier, Dr. *Victor Roșca* casier II, Dr. *Const. Mândrili* primcontorol, *Arhitect Cesar B. Popovici* contorol II, Dr. *Protopop Pavel Boldea* și inginer *Teofil Popovici*, membri fără funcție, și colonel *Silviu de Herbay*, consilier *Daniel Politia* și oficial *Nicu Landulovici* substituți.

Consiliul de revizuire: Dnii Dr. *Ioan Cuparescu*, Dr. *Marius Sturza*, și consilier guvernamental *George Toma*

Tribunalul de arbitri: Domnii: colonel Gr. *Trailovici*, căpitan *Simion Iancu*, și căp. auditor *Adrian Nedelcu*.

NOUTĂȚI.

Arhieriei noi. Guvernul român a numit A. hieriei, în cele două posturi vacante, pe preotul *Petrescu* din Craiova, și pe arhimandritul *Bartolomeu Stănescu*.

Numire. În ședința plenară ținută luni la 18 Martie a. c. dl Dr. *Ioan Mateiu* a fost numit în școala școlară a Consistoriului nostru. Prin această nimerită achiziție, chestia noastră școlară a câștigat un principat și călduros sprijinitor.

Inaugurarea unui nou vas de război. Joi s'a făcut în șantierul din Pola inaugurarea unui nou dragoonat al marinei austro-ungare. Este al doilea vas uriaș și poartă numele *Tegetthoff*. Lansarea s'a făcut în prezența arhiducilor *Francisc Ferdinand* și *Leopold Salvator* și a altor persoane de distincție.

Urmările marelui greve. Mizeria în păturile poporului englez crește tot mai mult în urma grevei uriașe a minerilor. Prețurile pâinei și ale cărnii s'au urcat cu mult. În multe case din Cardiff locuitorii nu mai au de mănăscă și mor de foame.

Caz de moarte. A murit în Budapesta profesorul universitar al facultății de drepturi, Dr. *Vilhelm Mariska*, în etate de 63 de ani.

Ofițerii și postul. Comandantul de corp din Cracovia a dat un ordin, în care oprește tuturor ofițerilor de a participa la petreceri în timpul postului.

La fondul Dr. *Liviu Bran de Lemény*, pentru ajutorarea elevilor mai lipsiți de mijloace dela școala civilă de fete a Asociațiunii, a contribuit cu 30 cor. Dl Dr. *Emil Babeș*, avocat în Budapesta, întru amintirea mult regretatului coleg și prieten.

Muzica militară refuză. Directorul teatrului din Győr a voit să serbeze ziua de 15 Martie, reprezentând o piesă istorică, în care avea să se cânte și celebra cântare a lui *Kossuth Lajos*. Muzica regimentului de infanterie nr. 26, aflând despre aceasta, a refuzat să-și dea concursul la serbarea patrioților.

Loteria de clase în Austria. Începând cu 1 Ianuarie 1914 se va introduce și în Austria loteria de clase, va fi însă administrată în regia proprie a statului, și nu va fi dată întreprinzătorilor particulari, cum se face în țara noastră. Proiectul de lege va fi înaintat Reichsratului în timpul cel mai apropiat. Introducerea loteriei de clase în Austria va însemna o pierdere simțitoare pentru loteria din Ungaria, care își plăsează multe losuri în provinciile austriece.

Cai pentru armată. O comisiune stătuătoare din trei membri, în urma însășiării primite dela guvernul italian, a sosit la Seghedin și la *Marie-Teresopol* pentru a cumpăra cai pe seama armatei italiene. Până acum a cumpărat peste 500 de cai cu prețul de câte 600—800 coroane. În Timișoara dimpotrivă, s'au cumpărat cai pentru armata turcească. Din orașul acesta s'au trimis de curând o mie de cai la Constantinopol.

Budapesta în — România. Cetim într'aziar ungurese budapeșten următoarele: „Un cetitor al ziarului nostru ne trimete o carte poștală primită din America; pe adresa poartă cuvintele: *Budapest, în România*... În ori ce caz este o apariție, care îți dă de gândit: cum se face de România este mai bine cunoscută în străinătate de departe, decât Ungaria, care e de 5 ori mai mare decât țara românească?” — Confratele se mângâie, că asemenea lucru se poate petrece numai în America.

La fondul elevilor absolvenți de școala Asociațiunii, pentru trebuințele școlii, a binevoit a contribui 10 cor. dna *Maria Baboie n. Popp*, din Brașov, fostă elevă, întru amintirea mult regretatului profesor al școlii: Dr. *Ion Borcea*.

Eroul explorator. Din Cristiania se vestește, că *Amundsen* va debarca în Australia, unde are să țină mai multe prelegeri. De aici va călători la Buenos-Aires și va da la lumină cartea despre descoperirea polului de sud. Plecând din Argentina va sosi în Europa, ca să facă un turneu prin orașe mai mari, tirând pretutindenea conferențe. Așa la toamnă va sosi acasă, în Norvegia. În 1913, tot pe vasul *Fram*, se va duce la San-Francisco, iar de acolo se va îndrepta spre polul de nord.

Tarifa aeroplanelor. Gazeta franceză *Aerophile* a publicat de curând o tarifă de aeroplane. Biplanele sunt peste tot mai scumpe decât monoplanele. Cel mai scump monoplan costă 29 mii de coroane. Cel mai ieftin biplan se vinde cu 9600 de franci. Prețul mediu al unui aeroplan, fără motor, este 10—15 mii de franci; împreună cu motor prețul său variază între 20—30 mii de franci. Firește, se găsesc motoare și mai scumpe. Cu toate acestea aeroplanul, întru cât privește ieftinătatea, începe să întrecă automobilul. Dacă va putea concura cu automobilul și în ceea ce privește siguranța, nu mai începe încă decât o mașină de zburat are să fie un mijloc ideal de comunicație.

Mulțumită. Marele binefăcător al neamului românesc Dl *Vasile de Stroescu*, a binevoit a dăru pentru edificarea școlii confesionale gr.-or române din Amnaș protopresbiteratul *Seliștei*, suma de 500 cor. În numele parohiilor mei aduc ilustrații donator profunde mulțumiri. Amnaș, la 8 Martie 1912. *Ioan Predovici*, paroh gr.-or.

Aviz. La seminarul teologic-pedagogic „*Audreian*” sunt de vânzare mai multe ferestre scoase din uz, dar cele mai multe în stare bună, cu rame de stejar foarte trănicioase. Informațiuni mai detaliate de economul seminarial.

Călcăță de trăsură. Fetita *Rafila Albu*, în etate de 5 ani, din Apoldul mare, a fost călcăță de carul țaranului *Nicolae Gligore* din Orlat. Fetita a rămas moartă. Impotriva lui *Gligore* s'a pornit cercetare.

Țara gemenilor. Germania s'ar putea numi țara gemenilor. În ultimii zece ani s'au născut în Germania 26 mii gemeni în termen mediu pe fiecare an; nașteri de trei gemeni au fost 202 pe an. Patru gemeni s'au născut în 4 cazuri, 5 gemeni într'un singur caz. De altfel numărul nașterilor în Germania scade; numărul populațiunii cu toate acestea sporește, deoarece mortalitatea de astăzi în asemănare cu cea din anii trecuți a scăzut considerabil. — În legătură cu aceasta amintim, că în țara noastră, cu aproape 21 milioane locuitori, s'au născut în anul trecut 742.899 de copii, dintre cari 8.970 sunt gemeni, iar 96 trei gemeni.

Pentru pedeapsa cu moarte. După atentatul comis zilele acestea în Roma, s'a pornit o mare mișcare în Italia pentru a reintroduce pedeapsa cu moarte. Presa italiană dezvoltă o intensă agitație, și se provoacă la împrejurarea, că statele cu mult mai înaintate în cultură decât Italia nu se pot hotărâ să înlăture pedeapsa cu moarte. Conform dispoziției generale a Italiei de astăzi, este foarte puțin, ca să se introducă iarăși pedeapsa aceasta cel puțin la două feluri de crime: la uciderea de părinți și la uciderea capului încoronat.

La fondul Dr. *P. Șpan* pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, au mai dăruit: *Iozar Hedu*, măiestru zidar, 20 bani, *Iozar Aleman*, inspector silvicol *Ildze* (Bosnia), 2 cor., *Petru Simion*, librar, 20 bani, *Iosif Ungur*, cul. tip., 15 bani, *Cornel Axente*, 20 bani, *Alexandru Stanciu*, cul. tip., 30 bani, d-nale *Paraschiva Marcu*, n. *Apollon*, *Paraschiva Moahan n. Stanciu* și *Maria Marovici n. Apollon*, câte 20 bani; *Ioan Pleșa*, cul. tip. 30 bani, *Nicolae Stoiciu* și *George L. zar*, cul. tipografi, câte 20; *Ioan Damian*, paroh (Nucet) soția s'a *Maria n. Fruma* și copiii lor *Traian*, *Olimpia* și *Emilian*, 1 cor. Starea fondului cor. 1290.07. Pentru prinos aduce oadde mulțumite, în numele comitetului „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*”: *Vic. Tordășianu*, președinte.

Luptele cu taurii. Un tânăr scitor spaniol, *Eugenio Noel*, a ținut în Ateneul din Madrid o prelegere, în care a combătut obiceiul național spaniol: luptele cu taurii. Noel arată, că la aceste lupte sângeroase sunt de fiță în fiecare an nu mai puțin de șapte milioane de persoane. În 392 de circuri spaniole s'au ținut în anul trecut 872 de lupte cu tauri, la care au asistat câte opt mii de privitori; în arenele din Madrid și din alte orașe mari erau de față chiar 14 mii de privitori. Este în adevăr rușinos, a zis prelegătorul, că Spania cheltuiește pe an 21 milioane pentru astfel de lupte, ear pentru instrucțiunea publică cheltuiește abia cu zece milioane mai mult. — Matadorii vechi sunt în număr de 44, ear de cei tineri 324; mai este apoi o ocazie de vre-o două mii de călăreți și pedestrași, ocupați cu oaszia reprezentărilor. Toți la oaltă sunt plătiți cu 4 milioane coroane pe an. În 1911 au fost omorâți peste patru mii de tauri în luptele din orașele Spaniei, și aproape șase mii de cai. Taurii au omorât zece oameni, și au rănit 166. Regii spanioli până acum n'au fost în stare să stăpânească acest obicei barbar; din contră, *Ferdinand VII.* s'a văzut necesitat a ridica în 1830 o școală pentru matadori în Sevilla.

Cărți și reviste.

„*Cosinzeana*”, revistă literară ilustrată săptămânală, Nr. 12—1912, a apărut cu următorul cuprins: *Ion Agârbiceanu*: Căsnicia lui *Ludovic Petrescu*, nuv. I. U. *Sorica*: Sonete, poezie. *Ion Dragoslav*: *Lizica*, povestire. O. *Hu'ea*: Cântec de primăvară, poezie. A. *Fogazzaro* — D. *Tomeson*: *Misterul poetului*, romar. V. *Stoica*: Cântec, poezie, trad. Prof. T. L. *Bisga*: *Seca vcr cândva mările*? R. *Mărgearu*: *Reformele în China*. Scriitori dela redacție. Ghicitori. Ilustrații: Cu aeroplanul peste ocean; Orașul *Beruth*; Turcoaiice îmbrăcate după moda din Paris. Abonamentul e 12 cor. la an. Între abonații, cari plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează premii opt biblioteci de câte 25 cor.

Poșta redacției.

Dlul G. Fl. *Preșmereanu*, Budapesta. Vă rugăm să ne comunicați adresa exactă, pentru a vă putea împlini cererea.

Nr. 149/1912.

(78) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea unui post învățătoresc în comuna Deal, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental din casa bisericii 600 cor., întregire dela stat 400 cor. 2. Relut de cvartir 100 cor. 3. Relut de grădină 20 cor. 4. Pentru lemne 12 cor.

Învățătorul, care se va alege va fi dator a forma și conduce corul bisericesc.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 5/18 Martie 1912.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sergiu Medean
protopresb.

Nr. 215/1912.

(72) 2—3

Concurs din oficiu.

În virtutea înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 1348 B. dela 7 Februarie a. c. prin aceasta se publică concurs nou pentru întregirea parohiei de clasa I (primă) Hidiș, cu termen de 30 zile socotite dela prima inserare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele datorite în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Concurenții au a-și subșterne rugarea de concurs, instruite cu documentele prescrise pentru parohii de clasa primă în termenul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral. Rugăriile întrate după termen nu se vor considera.

Concurenții cu previa învoire a oficiului protopresbiteral se pot prezenta în parohie și la biserică spre a-și arăta destoinicia și a face cunoștință cu poporul.

Turda, la 25 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiteral:

Iovian Murășianu
protopop.

Nr. 59/1912.

(76) 2—3

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Venerabilul Consistor arhidiecezan Nr. 8629 școl. cu datul 23 Septembrie 1910 și de comisiunea administrativă comitatenză sub Nr. 526 cu datul 24 Februarie 1912 comuna bisericească gr.-or. Bulzești de sus, protopresbiteratul Zarandului edă întreprindere zidirea unei sale de învățământ de 14 metri lungimea de 8 metri lățimea pe calea licitațiunei publice minuunde ce se va ținea Duminecă 18/31 Martie 1912 la 2 ore p. m. în localul școlă. Prețul de strigare 5000 cor. peatra e de aproape întepinzatorul are să o deie gata.

Planul și preliminarul de spese se poate vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti pe acelea în care va avea mai mare încredere.

Bulzești de sus, 2/15 Martie 1912.

Daniil Giurgiu paroh. Ioan Danu, Costanu Giurgiuca și Mester Alexandu, epitropi.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile ele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
pictor bisericesc.

(46) 7—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

Două căsi

sunt din mână liberă de vânzare.
Doritorii să se adreseze la domnul

Andreiu Danilă,

Sibiu, Schanzgasse Nr. 23. (82) 1—1

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lîntilele, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, Steckenpferd din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 3—40

Anunț.

Comitetul parohial al bisericii române ort.-or. a Sf. Treimi de pe Tocile din Brașov voește a renova pictura învechită din biserică, precum și aureala tîmplei altarului.

Măestri pictori doritori a lua asupra lor această lucrare sunt invitați a-și prezenta la comitetul parohial ofertele lor scrise până la 1/14 Aprilie 1912.

Spese pentru informații sau pentru oferte nu se plătesc.

Brașov, în 25 Februarie 1912.

(77) 2—3

V. Sfetea
președ.

Mîncări de Post!!!

La băcănia N. ONIȚIU, Sibiu.

Ofer onoratului public român din loc și jur cele mai alese mîncări pentru postul sîntelor Paști:

Pești marinați în diferite gusturi, heringi baltici și marinați, ruși (muscani) și anguilă marinată, iere roșii excelente de Odessa, iere negre, sardine sardele, păstravi de mare, masline mărunte și mari, halva și rahat de Constantinopol, unt de lemn francez și oleu de in curat, țuică veritabilă, rum de Jamaica în 8 calități, ceaiu rusesc de Popoff în 15 calități, prăjituri pentru ceaiu, unsoare de nucă (Cocus), precum și alți articoli de branșa colonialelor și de ale băcăniei în sortiment bogat.

Toate apele minerale cunoscute, în special „Apa de Căciulata”, precum și apa „Hebe” de Sângeorgiul-român toate în calitate excelentă și proaspete cu prețuri moderate.

(45) 5—

SALVATOR

Călcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 34—52

Se află pretutindenea.

Nr. 295/1912 prot.

(75) 3—3

Concurs.

Pentru postul vacant de învățător la școala noastră populară gr.-or. română din Ruja, protopresbiteratul Agnietei, conform ordinului Preaveneratului Consistor arhidiecezan dela 21 Febr. a. c. Nr. 1800 Școl. se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele emolumente:

1. Din repartiție dela popor 600 cor. La mai mult comuna bisericească și poporul nu se obligă. Întregirea salariului conform art. de lege XXVII. din 1907 se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

2. Cvartir în natură la școală și o pîniță.

3. Cîinci (5) stînjini lemne de foc din

pădurea comunală. De făcutul și adusul lor se va îngriji învățătorul.

4. Relut de grădină 10 cor.

Învățătorul e obligat se instrueze tîneimea adultă și se cînte cu ei în Dumineci și sîrbători la sf. liturghie în biserică.

Ceice doresc se ocupe acest post sunt poștiți să trimită rugărilor împreună cu documentele de lipsă (Estras de botez, Absolutor, Diploma, Atestatul ultim despre studiile pregătitoare) în termenul indicat subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sîrbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 2 Martie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Agnietei, în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 ★ SIBIU ★ Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie”

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 21—

Trimitem ghetete de probă și la locuință în orice timp.

VINUL

de pe coastele dealurilor Șiria-Maderat este deja cunoscut ca cel mai bun, deci care voește vin bun și curat să se adreseze mie cu toată încrederea și-l voui servi cât se poate mai conștientios.

Vinurile le expedez dela 50 litre în sus cu următoarele prețuri — în butoaiele mele proprii — pe lângă rambursă:

Vin de masă alb din 1911 . . .	56 fil.
Vin de desert alb din 1911 . . .	58 „
Vin de masă alb din 1910 . . .	60 „
Vin de desert alb din 1910 . . .	64 „
Vinuri vechi de 3—6 ani . . .	72—78 fil.

Prețurile se înțeleg per litru loco Șiria. Promițând onor. public o servire culantă și conștientioasă, Vă rog a mă cerceta cu On. D Voastre comande.

Telegram: Socaciu Világos.

Telefon Nr. 23.

(81) 1—

Cu deosebită stimă:

George Socaciu,

producent de vin.

Világos (comitatul Arad).

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul”,

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică

„Mugurul”,

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455)

Material disponibil în altoi peste

30—

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit!